

Kalendár

Leto 2015
Nepredajné

Milovala ich aj cisárková Sissi

*Oáza zdravia
a oddychu..*

Oddýchnite si do krásy

Vychutnávajte si **skutočný oddych** a hodnotné služby v príjemnom prostredí.
Relaxujte a čerpajte u nás novú **energiu** a nové **zážitky**.

Liečivú vodu, pekné prostredie, **wellness** a kúpeľné obľátky vám ponúkne väčšina kúpeľov.

No **krásna Sissi** bola iba u nás.
Oddýchnite si do krásy aj vy.

S technickým riaditeľom **Jozefom Bačom** do zákulisia kúpeľov...

„Sme jediné kúpele na Slovensku, ktoré vlastnia tak veľa prameňov minerálnych vôd, ktoré sú svojim zložením úžasné a pri liečení rôznych ochorení sú vynikajúcou podpornou liečbou pre našich klientov. Vyžadujú si stále nové technológie, inovácie. Jednou z mojich úloh v našej spoločnosti je riadiť technické prevádzky,“ začína náš rozhovor Jozef Bača, technický riaditeľ a jeden z dvoch akcionárov Bardejovských Kúpeľov. Spolu s ním sa, ako sa hovorí, dostaneme za oponu, teda do zázemia kúpeľov. Bez ľudí, ktorí tu pracujú, by sme si totiž nemohli vychutnávať komfort, aký nám tu ponúkajú.

Začnime trochu netradične. Mnohí priatelia či hostia sa vás určite často pýtajú na Bardejovské kúpele. Ako im ich predstavujete?

- Bardejovské kúpele sú známe v celej Európe a dá sa povedať aj vo svete. Rozprestierajú sa na ploche 31 hektárov a vo vlastníctve spoločnosti je tridsaťtri objektov. Mnohé z nich postupne prechádzajú rekonštrukciami, ale ich rozsah je úmerný výške dis-

ponibilných vlastných a úverových zdrojov. Bardejovské kúpele sú v súčasnosti jednými z najlepšie vybavených liečebných zariadení, kde sa snúbi bohatá jedinečná tradícia a moderné liečebné postupy. Patria k trom najobľúbenejším, najnavštevovanejším a počtom používaných lôžok k najväčším slovenským kúpeľom. Prvá zmienka o Bardejovských kúpeľoch je z roku 1247, keď uhorský kráľ Béla IV. daroval územie dnešných kúpeľov

aj s prameňmi mestu Bardejov. Kúpele si vychutnávala na liečení v roku 1895 aj manželka Františka Jozefa I. cisárovná Alžbeta, nazývaná Sissi, ktorej socha sa vyníma v kúpeľnom parku. Pobýval tu aj rakúsko-uhorský cisár Jozef II. (1783), ruský cár Alexander I. (1821) a poľská kráľovná Mária Kazimiera Sobieska, manželka poľského kráľa Jána III. Sobieského. Kúpele navštívila v roku 1809 aj Mária Lujza, neskoršia manželka cisára Napoleóna I.

Bonaparta a jej reliéf slávnostne odhalili na priečelí liečebného domu Astória počas otvorenia tohtoročnej kúpeľnej sezóny. Bardejovské kúpele navštívili aj ďalšie osobnosti novodobých dejín, ako Alexander Dubček, Ludvík Svoboda, Peter Pithard a iní.

V úvode sme povedali, že tenor Bardejovské kúpele predstavíme z inej strany. Návštevník vidí už len ten výsledný efekt, rekonštruované budovy, nadštandardne vybavené izby, jedálne, ambulancie, krásne parky, kolonádu. Všetko vyzerá dokonalo, no za tým je veľa dôležitých rozhodnutí a plánov...

- Organizačná štruktúra vedenia a. s. je zložená z odborných riaditeľov, a čo sa týka technického úseku, tento riadim so svojimi spolupracovníkmi. Ich práca je nesmierne dôležitá, aby technické prevádzky boli v dobrom technologickom stave a poskytovali klientom komfort. Do technického úseku patrí doprava, údržba, kotolne, vodáreň, záhrada, práčovňa a balneoprevádzka. Použili sme viacero inovačných prvkov, za posledných päť rokov sa tu preinvestovalo viac ako desať miliónov eur na rôzne rekonštrukcie, nákup technológií, nákup drobného hmotného investičného majetku, čo sa odrazilo aj na návštevnosti kúpeľov. Klienti sú čoraz viac náročnejší a očakávajú ubytovanie i služby na špičkovej úrovni. Môžem povedať, že máme viac ako deväťdesiat percent pozitívnych ohlasov, čo nás teší.

Podme teda po jednotlivých prevádzkach. Hovorili sme o prameňoch, začnime teda vďaka...

- Vybudovali sme vlastné vodojemy, na ktoré je napojená viac ako polovica nehnuteľností, čím sme značne ušetrili finančné prostriedky. Zvyšná časť nehnuteľností je napojená na Východoslovenskú vodárenskú spoločnosť, a. s., Bardejov. Balneoprevádzka je veľmi dôležitá

Milovala ich aj cisárovná Sisi

časť, keďže sme jediné kúpele, ktoré spravujú osem minerálnych prameňov. Okrem týchto minerálnych prameňov sú v areáli kúpeľov širokej verejnosti prístupné dva minerálne pramene, a to hlavný a lekársky. V balneoprevádzke sa využívajú na podávanie procedúry vaňové kúpele prameň Alexander a prameň Klára. Bardejovské minerálne vody sú prírodno-liečivé, slabo až stredne mineralizované, hydrogén uhličitanovo-chloridové, sodné, železito-uhličité, studené, hypotonické, so zvýšeným obsahom kyseliny boritej. Osem prameňov vyúsťuje do krytej temperovanej kolonády, kde sa využívajú na vnútornú balneoterapiu formou pitných kúr. Zo všetkých slovenských kúpeľov majú Bardejovské Kúpele najširšie indikačné zameranie. Liečia sa tu onkologické choroby, choroby obehového a tráviaceho ústrojenstva, choroby z poruchy látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou, netuberkulózne choroby dýchacích ciest, choroby z povolania, choroby obličiek a močových ciest, choroby pohybového ústrojenstva, ženské choroby a nervové choroby.

Súčasťou vašich kúpeľov sú nádherné parky...

- Bardejovské kúpele ležia na severovýchode Slovenska medzi

Čergovom a Ondavskou vrchovinou v tichom malebnom prostredí listnatých a ihličnatých lesov, čo dotvára ideálnu mikroklimu blahodárne pôsobiacu na zdravie človeka. Je to doslova oáza zdravia a oddychu. Areál kúpeľov skrášľujú a dotvárajú kúpeľné parky, ktorým sa venuje veľká pozornosť. Každú sezónu tieto parky zatriaktívňujeme a inovujeme množstvom nových druhov kvetov a okrasných kríkov.

Bardejovské kúpele prešli výraznými zmenami, vďaka ktorým dnes patria medzi špičku v slovenskom kúpeľníctve.

- Po sprivatizovaní kúpeľov sme venovali všetku pozornosť tomu, čo tu treba vylepšiť, aké nové prvky priniesť. Inovácia a rekonštrukcia prebiehala postupne v celom areáli a námety sme čerпали od jednotlivých architektov a odborníkov na kúpeľníctvo. Osobne som navštívil väčšinu slovenských a českých kúpeľov, kde som načerpal tiež veľa nových podnetov. Zrekonštruovali sme hotel Ozón. Rovnako aj liečebné domy Lívia, Fontána, Mier, Helios a taktiež Balneoprevádzku. Vybudovali sme wellness spa, bol to veľmi pozitívny a v súčasnosti nevyhnutný krok. Naším cieľom je neustále zvyšovať štandard

poskytovaných služieb a zatriaktívniť kúpele. Rozšírili sme jedáleň hotela Astória a Ozón, aby sa hostia nemuseli stravovať na dve smeny. Zaviedlo sa stravovanie formou bufetových stolov, čo má veľmi pozitívny ohlas. V súčasnosti prebieha rekonštrukcia hotela Alexander (bývalý hotel Minerál), ktorý bude prepojený s hotelom Ozón spojovacou chodbou. Hotel Alexander bude slúžiť klientom, ale aj ako kongresové centrum s možnosťou usporiadania rôznych konferencií, seminárov, ale aj maturitných večierok, prípadne svadieb.

Dôležitou súčasťou sú aj ďalšie obslužné činnosti ako napríklad práčovňa...

- Samozrejmosťou je, že pri takomto počte ubytovacích zariadení, dôležitú úlohu zohráva prevádzka práčovne, v ktorej pracuje jedenásť zamestnancov. Poskytujeme služby aj externým odberateľom.

Úspech firmy závisí od dokonalého fungovania vzťahov, musia do seba zapadať.

- Musím povedať, že ťahúňom a lídrom firmy je JUDr. Ing. Jaroslav Komora, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ a. s. Spolu sa staráme, aby spoločnosť napredovala a dosahovala pozitívne výsledky. Vedenie a. s. je veľmi pragmatické a hneď reaguje na vzniknuté problémy, alebo prichádza s novými návrhmi. Bez ľudí to nejde, treba sa všetkým na všetkých úsekoch poďakovať, lebo úlohy tak rozmanitého charakteru, aké kúpele vo svojej činnosti prevádzkajú, si vyžadujú nielen odbornosť, ale predovšetkým chuť do práce. A väčšina našich zamestnancov k týmto procesom, ktoré rozbiehame, tak aj pristupuje. Patrí im za to moje úprimné poďakovanie.

Čo považujete za ďalší významný krok vpred v kúpeľoch?

- Už niekoľko rokov sme držiteľmi certifikátu kvality ISO 9001:2008, kde vychádzame z politiky kvality majúcej na pamäti hlavný záväzok spoločnosti - zvyšovanie výkonnosti systému manažérstva kvality. Zadeľovali sme si cieľ vo všetkých oblastiach, hlavne v poskytovaní ubytovacích služieb, a tak uspokojovať požiadavky a potreby našich zákazníkov. Vedenie spoločnosti si uvedomuje svoju zodpovednosť za kvalitu poskytovaných a realizovaných služieb, lebo len tak si môžeme udržať postavenie na trhu.

Život to nie je len biznis, ale aj relax. Čím vyplňate voľné dni?

- To, čomu sa v súčasnosti venujem, je poľovníctvo, aj to už len okrajovo, pretože voľného času mám málo. Mám veľmi rád prírodu, rád chodím do lesa. V mladosti som sa venoval športu, atletike. Mojou prioritou je šťastná rodina, ktorej sa snažím venovať každú voľnú chvíľku. Spolu s manželkou sme vychovali tri deti a teraz v pokročilom veku sú našou vášňou štyri vnúčatka, Samko, Zuzanka, Šimonko a malý Dodko. Tešíme sa, že nás majú radi, každý rok trávim spolu dovolenky a veľmi radi s nimi navštevujeme kultúrne pamiatky, hrady, zámky a galérie.

Ruku na srdce: Nehrozí vám, že ste workoholik?

- Najviac svojho času trávim v práci a veľmi málo času mi zostáva na veci, ktoré som v minulosti rád robil, ako je napríklad práca v záhrade, čo mi aj môj spoločník pri vstupe do práce povedal: „Necháš všetko, aj záhradku a budeš rád, že máš vôbec na niečo čas“. Vtedy som mu neveril, no mal pravdu. Som rád, keď si nájdem čas na svoje obľúbené poľovnícke potulky prírodou.

Vnúčatka Samko, Zuzanka, Šimonko a Dodko robia Jozefovi Bačovi najväčšiu radosť.

MUDr. Jozef Halecký:

„Život je ako šachová hra, buď sa ho naučíte hrať alebo nie. Od toho bude závisieť život, jeho priebeh a úspešnosť.“

Je vzácné stretávať a rozprávať sa s ľuďmi, ktorí vám majú čo povedať. Rozhovor s lekárskeým riaditeľom Bardejovských Kúpeľov a.s. a primárom Jozefom Haleckým ponúka hneď niekoľko zaujímavých momentov. V tom dobrom zmysle slova vás „prinúti“ zamyslieť sa aj nad sebou samým...

Prečo ste sa rozhodli pre medicínu?

- Na strednej škole skôr som sa zaoberal sociológiou a psychológiou, ktorú som chcel študovať. V záverečnom ročníku, aj na radu otca, som skončil na medicíne. Ten mi povedal: „Ja poznám tieto profesie, ktoré sa uplatnia za každej doby: lekár, farár, učiteľ a notár. Z týchto profesií by si si mal vybrať. Nakoniec som sa teda rozhodol pre medicínu.“

Kardiológia je jeden z najťažších odborov, čím vám učarovala?

- V okrese Bardejov v tom čase kvalifikovaný kardiológ ešte nebol, takže to bol rozhodujúci moment. Kardiológia je kráľovnou internej medicíny a srdce je jeden z najhlavnejších telesných orgánov pre život. Začal som sa jej venovať a študovať práve preto, že je zložitá a pestrá. Kardiologická diagnostika je veľmi pekná a konkrétna a efekt liečby je často bezprostredný.

Ktoré sú podľa vás najrizikovejšie faktory pre vznik srdcovo-cievnych ochorení?

- Rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení je vyše štyristo. Avšak osemdesiat percent významnosti majú tieto rizikové faktory: zvýšená hladina cholesterolu a ostatných tukových lá-

tok v krvi, vysoký krvný tlak, cukrovka a predcukrovka, nezdravá životospráva a strava, tučnota a nadhmotnosť, nedostatok telesného pohybu, fajčenie a stres. Najväčším rizikom však je to, že ľudia sa venujú liečbe srdcovo-cievnych chorôb až vtedy, keď pociťujú klinické príznaky, ako angína pectoris, keď prekonajú infarkt, mozgovú porážku, alebo nedokrvnenie dolných končatín, obličiek či očného pozadia. Vtedy už pacienti prehrávajú dve tretiny, povedané hokejovou terminológiou, lebo klinické príznaky vznikajú, keď sú artérie zúžené na 70 percent, dve tretiny. Predtým v priebehu 20 - 30 rokov si cievy nevšímame, a ony sa pekne a pomaly zužujú. Pričom by stačilo kontrolovať aspoň tri hlavné rizikové faktory a to hladinu cholesterolu a tukov v krvi, krvný tlak, cukor v krvi a hmotnosť. Čo nie je až také zložitý.

Aké príznaky si treba všímať, aby sme včas vyhladali lekára?

- Hlavné príznaky poruchy srdcovo-cievneho aparátu sú bolesť pri srdci, ťažko zhoršujúce sa dýchanie, točenie v hlave, bolesti v lýtkach pri chôdzi a podobne. Vyhladať lekára pri týchto ťažkostiach môže byť už neskoro. Príznaky začínajú až vtedy, keď sú cievy zúžené na 70 percent, teda na dve tretiny. Vtedy začínajú príznaky alebo už komplikácie ochorenia srdca a ciev. Býva to okolo päťdesiatky alebo až šesťdesiatky. Preto boj s týmito chorobami treba začať skôr, oveľa skôr. Už v dvadsiatke alebo tridsiatke. A to tým, že máme prehľad a pod kontrolou aspoň tieto veci. A to – telesnú hmotnosť, krvný tlak, normálnu hladinu cholesterolu a cukru. Aspoň toľko. A predišlo by sa tým podstatnej časti srdcovo-cievnych chorôb.

V čom vidíte príčiny rozšírenia srdcovo-cievnych ochorení v dnešnej dobe?

- Za terajšie značné rozširovanie srdcovo-cievnych ochorení môže terajšia civilizačná doba a neschopnosť ľudí správne, a hlavne včas, sa starať o svoje zdravie. Honba za peniazmi, autami a zážitkami je prvoradejší, ako schopnosť osvojiť si minimum poznatkov o svojom zdraví a uvádzať ich do vlastného života. Konzumný spôsob života, nestriedme jedenie a nedostatok telesného pohybu spôsobí, že tieto choroby nenápadne prídu. Ale aj terajší zdravotný systém sa nesará, aby aspoň geneticky ohrození ľudia dostali včasnú pomoc a predišli predčasnému úmrtiu.

V Bardejovských Kúpeľoch pôsobíte ako kardiológ, čo by ste svojim pacientom odporúčali práve v kúpeľoch využiť.

- Hlavné odporúčanie je, aby sa učili odpočívať a relaxovať. Kúpele sú na to vhodným miestom, na preladenie mozgu a organizmu. V našich kúpeľoch je veľa prírody, rekreačných a rehabilitačných chodníkov. Je tu príležitosť sa naučiť využívať chôdzu a plávanie ako liečebné metódy. Máme tú 1. kúpeľné centrum pre sexuálne zdravie mužov a partnerov, 1. kúpeľné lymfologické centrum. Naše minerálne pramene a pitné kúry sú najuznávanejšie nielen na Slovensku. Liečime tu najširší register vnútorných chorôb na Slovensku, pri mnohých vieme diagnostiku rozšíriť o vyšetrenia, ktoré inde nemajú, ako fibroskén pečene, aplanačné tonometrické vyšetrenie tuhosti artérií a podobne.

Povolanie lekára je náročné. Tu ide o slova o život. Ako kompenzujete stres?

Ako najradšej relaxujete?

- Kompenzovať stres je veľmi dôležité, to všetci vieme. Ako u mnohých intelektuálov, ani u mňa to nie je ideálne. Ale snažím sa veľa chodiť na prechádzky, každú chvíľu využívam, aby som mohol ísť do Vysokých Tatier. Musím sa však priznať, že najčastejšou mojou formou odpočinku každý deň je internetová online dáma. Takže, žiaľ, opäť mozgová činnosť. Ale odreagujem sa pri nej výborne.

Ako ste prezradili, vašou srdcovkou je kráľovská hra šach. Existujú nejaké paralely medzi potáhaním figúrok po šachovnici a v živote? Je dôležitý prvý ťah?

- Tak ste to šikovne vystihli. Skutočne – život je ako šachová hra, buď sa ho naučíte hrať alebo nie. Od toho bude závisieť život, jeho priebeh a úspešnosť. Keby som mohol, zavediem šach ako nepovinný predmet na základných a stredných školách. Šach je dobrou školou pamäti, mysle, taktiky a stratégie. Áno, a prvý krok nielen v šachu, je veľmi dôležitý. Určuje to ďalší priebeh a spôsob hry a v konečnom dôsledku možno výsledok hry. Býva to tak aj v živote. Prvý krok je dôležitý pri vstupe na strednú a vysokú školu, pri výbere životného partnera a povolania. Preto na prvý krok sa musíme pripraviť a veľmi dôkladne premyslieť aký bude.

Lekári svojim pacientom prívukujú zdravý životný štýl, teda stravu a šport. Ako je to vo vašom prípade?

- Strava a zdravý životný štýl je po génoch najdôležitejší predpoklad zdravého a dlhého života. To si ani veľmi neuvedomujeme, ale je to tak. U mňa je to podobne ako u väčšiny ľudí. Snažím sa a bojujem o zdravý životný štýl a o zdravé stravovanie. Raz sa mi darí lepšie, inokedy až tak nie. Vo všeobecnosti sa musíme všetci učiť týmto znalostiam už v detstve, od narodenia. Lebo učiť sa správne stravovať a nepriberať až v dospelosti je ťažké a u mnohých ľudí málo úspešné. Váhu na sledovanie telesnej hmotnosti by sme si mali kupovať už po dvadsiatke a sledovať telesnú hmotnosť aj každý deň. V boji s epidémiou tučnosti by sme boli úspešnejší. Bojovať proti nadhmotnosti a tučnote iba vôľou je málo. Musíme sa naučiť ohodnotiť kaloricky príjem našej potravy a naučiť sa odhadnúť, koľko kalórií denne môžeme prijať. Bez toho sa nenaučíme udržať si hmotnosť alebo schudnúť.

Viem, že doma máte rodinný klan, dynastiu. Manželka a aj dcéry sú lekárky. Konzultujete niekedy pracovné problémy?

- Áno, doma sme všetci lekári. Ale dcéry už bývajú a pracujú inde. Jedna v Košiciach, druhá v Bratislave. Zhodou okolností, jedna je kardiologička ako ja a druhá neurologička ako manželka. Takže konzultovať môžeme a je to aj obojstranne prospešné. Za štyridsať rokov našej praxe v odborech vieme dcéram povedať nielen svoje odborné vedomosti, ale aj skúsenosti. Lekára v praxi totiž nerobí dobrým ani tak škola, atestácie, ale prax, počty pacientov, ktorých s danou diagnózou videl a musel riešiť. Práve také „rodinné doškolovanie“ je efektívne a účinné.

Ako si vás osobne rozmaznávajú vaše dámy?

- Manželka pracuje takisto ako kúpeľná lekárka v Bardejovských Kúpeľoch. Pomáha mi výrazne pri organizácii práce a je tvorivým kritikom mojej riaditeľskej práce v kúpeľoch. Sleduje efektívnosť a inovatívnosť bezprostrednej kúpeľnej činnosti. Je to významná pomoc. Dcéry mňa najviac „rozmaznávajú“, keď prídu k nám s vnúčencami. Keď môžem sledovať vývoj a detskú spontánnosť svojich dvoch vnukov a jednej vnučky. Jedinečné to je, keď sme pri mori alebo vo Vysokých Tatrách, kde často chodíme.

Čo pre vás znamenajú Bardejovské Kúpele?

- V tejto oblasti som sa narodil ja, moji rodičia, ba aj prastarí rodičia. Tu som vyrastal až po vysokoškolské štúdium. Predtým som tridsať rokov pracoval v bardejovskej nemocnici, teraz desať rokov v Bardejovských Kúpeľoch. Bol som otcom myšlienky transformácie kúpeľov na súkromnú akciovú spoločnosť. Kúpele patria k špičke slovenského kúpeľníctva. Svojou kvalitou a obľúbenosťou. Pokročili sme trochu ďalej ako je našou základnou úlohou a rozvíjame zdravotnícke služby do tej miery, aby sme boli schopní pacientom ponúknuť to, čo v iných kúpeľoch nenájdu. Rozširujeme diagnostiku tých chorôb, ktoré liečime fyziatricky a hlavne vytvárame podmienky pre preventívnu diagnostiku a samotnú rehabilitáciu civilizačne najrozšírenejších chorôb. Je to hudba budúcnosti. Chceme byť vždy aspoň o krok vpred, pred ostatnými.

Máte ešte nejaký nesplnený cieľ?

- Ani veľmi nenachádzam vo svojej myšli nejaký veľký nesplnený cieľ. Samozrejme, chcel by som byť naďalej zdravý a ešte pracovať v oblasti, ktorej sa teraz venujem, kardiológii a kúpeľníctvu. Chcel by som spoznávať ešte ďalšie kúty sveta a žiť životom, kde by bolo už menej povinností a menej časových termínov.

BARDEJOVSKÉ KÚPELNÉ DNI

Aj toto leto si užijete

Štartuje sezóna bohatá na akcie!

Požehnanie prameňov a bohatý kultúrny program boli aj tento rok súčasťou otvárania hlavnej sezóny v Bardejovských kúpeľoch. Išlo o jeho v poradí už osemnásty ročník. Predstavili sa ABBA SHOW, vystúpili aj tanečníci Fätty dance, zaspievali Wandráci a country kapela Weekend. Vrcholom večera bol koncert ZUZANY SMATANOVEJ. Nechýbala vatra ani ohňostroj. Čo na to poviete? Tomu sa hovorí otvorenie vo veľkom štýle!

„Požehnanie prameňov sa uskutočnilo už po tretí raz v priestoroch kúpeľnej kolonády za účasti zástupcov cirkví v okrese Bardejov - rímskokatolíckej, gréckokatolíckej, pravoslávnej a evanjelickej. Pre verejnosť sme na leto prichystali množstvo podujatí. Začali sme už na druhý deň po otvorení v sobotu 6. júna bežeckým festivalom s názvom „Bardejov v pohybe“ a sprievodnými podujatiami. Účasť dopadla nad očakávanie, prišlo nám aj počasie. Jeho súčasťou bola aj súťaž vo varení kotlíkového gulášu, víťazom a teda držiteľom titulu Bardejovský gulášmajster sa stalo družstvo SNS. Pripravená bola aj súťaž lezúňov, firemný štafetový beh, ľudový (masový) beh zdravia plus Nordic Walking. Podujatie vyvrcholilo nočným behom Night run série Bin run,“ predstavila Tamara Šatanková, obchodná riaditeľka, časť otváracieho programu.

Organizátori pripravili aj sprievodnú akciu, Jarmok ľudových remesiel s predajom ľudových výrobkov. O kultúrny program sa postarali celodenné vystúpenia bardejovských folklórnych súborov. Pripravené boli aj atrakcie pre deti a detské súťaže, ochutnávka gulášu a stánky s občerstvením a grilovanými špecialitami.

Vedenie Bardejovských Kúpeľov a. s. má po minuloročnej úspešnej sezóne dôvod na optimizmus. Očakáva sa, že sa aj v tomto roku podarí udržať rastový trend v návštevnosti, ktorá sa dva roky po sebe zvyšovala o takmer rov-

nakých trinásť percent. „Bardejovské kúpele navštívilo v roku 2014 spolu 22 246 osôb. Zvýšil sa aj počet prenocovaní na 223 619, čo predstavovalo medziročný nárast o 10,59 percent. Zo zahraničia prišlo 1972 klientov, najviac z Ukrajiny, Ruska, Poľska, Bieloruska, ČR, Nemecka, Rakúska a ďalších krajín. Počas letnej sezóny navštívilo Bardejovské kúpele aj dvestotisíc jednodňových návštevníkov,“ ponúkol niekoľko zaujímavých čísel Jaroslav Komora, generálny riaditeľ Bardejovských Kúpeľov a. s.

Bardejovské kúpele chystajú aj ďalšie tradičné podujatie. Dúšok lahodnej hudby ponúkne Medzinárodné hudobné leto, prvého júla sa otvára v poradí už jeho 61. ročník. Počas dvoch mesiacov si na kúpeľnej promenáde budete môcť vychutnávať známe melódie v podaní vynikajúcich umelcov. Návštevníkov poteší aj 12. ročník Bardejovských Kúpeľných dní, tie sú naplánované v čase od 11. do 12. júla 2015. Novinkou bude 1. ročník Hornošarišského vínného festivalu, nezabudnite prísť na ochutnávku 15. augusta 2015. Pripravujú sa aj pravidelné koncerty klasickej hudby. Vyvrcholením tohtoročnej sezóny je Alžbetínsky deň na počesť cisárovnej Sisi, naplánovaný je na 30. august. No aj začiatok septembra bude rušný. Šiesteho septembra bude v kúpeľoch 3. Pivný festival s prehliadkou dychových nástrojov.

Okrem toho sa môžu návštevníci tešiť na výstavu kvetov, v júni budeme obdivovať kráľovstvo ruží a ľalií, v auguste zase gladiol. Atmosféru bude dotvárať aj výstava obrazov, plastík. Okrem kultúrno-spoločenských akcií je areál Bardejovských kúpeľov každý deň otvorený pre širokú verejnosť.

Oblubujete krásu, relax a príjemné prostredie kúpeľných procedúr?

Za vernosť vás odmenia!

Byť verný sa oplatí. Pri návšteve Beauty Studia to platí dvojnásobne. Nielenže sa o vás dokonale postarajú, ale vás aj odmenia. Za novinkou, vernostný program BEAUTY STUDIO, stojí Ing. Elena Romanová, personálna a prevádzková riaditeľka BARDEJOVSKÝCH KÚPEĽOV a. s.

Praktická otázka – prečo sa oplatí byť verný v prípade Beauty Studia?

- V snahe odmeniť našich verných zákazníkov, ako aj v snahe motivovať nových zákazníkov, zavádzame v tomto období nový vernostný systém. Podstatou tohto systému je, aby každý klient už pri prvom nákupe získal nejaký bonus, respektíve, aby si z nášho Beauty Studia odnášal nejakú pozornosť. Zavádzame klasický bodovací systém, v rámci ktorého má každý klient možnosť získať vernostné body už pri prvom nákupe služieb alebo tovaru, pričom za nákup v hodnote jedno euro získa jeden vernostný

bod. Pri vstupe do tohto programu získava klient ako bonus prvých sto bodov zdarma. Pri ďalších návštevách sa tento počet bodov zvyšuje a to priamoúmerne hodnote nákupu v Beauty Studiu. Vytvorili sme rebríček, kde pri získaných bodoch v počte od štyristo do osemsto bodov prináleží klientovi päť percentná zľava zo všetkých nákupov, pri osemsto až tisícosemsto bodoch patrí desať percentná zľava a pri získanej hodnote nad tisícosemsto bodov má klient nárok na trvalú pätnásť percentnú zľavu zo všetkých nákupov v Beauty Studiu. Získané body budú zaznamenávané na vernostnej karte, ktorú vystaví kozmetička v Be-

auty Studiu. Po získaní určitého počtu bodov bude klientovi automaticky uplatnená zľava zodpovedajúca hladine dosiahnutých bodov.

Platí to na jednu návštevu, alebo si ich môžeme, ako sa hovorí, zbierať?

- Každý návštevník Bardejovských Kúpeľov, ktorý si rád spríjemní chvíle skrášľovaním spojeným s relaxom, má možnosť zbierať body pri každej opakovanej návšteve a zvýšiť možnosť využitia vernostných zliav.

Máte v talóne aj iné benefity?

- Samozrejme, ďalším benefitom pre návštevníkov Beauty Studia a Wellness Spa, ktorí obľubujú príjemný relax, je možnosť získania „zľavového kupónika“ do Wellness Spa. Pri jednorazovej platbe za nákup v Beauty Studiu nad určitú sumu, získa klient zľavový kupón v hodnote tri eurá, ktorý si môže uplatniť pri nákupe vstupov do bazénov a sáun vo Wellness Spa. Cieľom tvorby týchto benefítov s miernym finančným odľahčením je predovšetkým priblíženie sa každému klientovi, ktorý obľubuje krásu, relax a príjemné prostredie kúpeľných procedúr. Chceme, aby si náš návštevník a zákazník odnášal pekný zážitok a príjemný pocit, ktorý si bude chcieť pri najbližšej návšteve znova zopakovať.

Dúšok zdravia

Účinky minerálnych vôd Bardejovských Kúpeľov sú minimálne porovnateľné s karlovarskými

Hlavným bohatstvom Bardejovských kúpeľov sú minerálne vody, ktoré sú nielen vysoko účinné, ale aj pomerne výdatné. Každú minútu vyvierajú z kúpeľných prameňov okolo 175 litrov liečivej minerálnej vody. Desať prameňov, z ktorých sa v Kúpeľnej kolonáde využíva osem, vyvierajú na pomerne malej ploche vo vnútornom kúpeľnom území. Širokej verejnosti je voľne prístupný Ľudový prameň s minerálnou vodou Hlavného a Lekárskeho prameňa.

Jednotlivé pramene sa líšia obsahom minerálií a kyslíčnika uhličitého. Najviac mineralizovaný je prameň Herkules, najmenej Anna a Klára. Medzi nimi je skupina prameňov so strednou mineralizáciou – Lekársky prameň, Alžbeta, Kolonádny prameň, Hlavný prameň a prameň Napoleon.

Pitné kúry patria k hlavným liečebným procedúram v Bardejovských kúpeľoch. Prírodné vody, ktoré tu vyvierajú sú klasifikované ako hydrouhličitanové, chloridosodné, železnaté, studené, hypotonické so zvýšeným obsahom kyseliny boritej. Celková mineralizácia jednotlivých prameňov je od 1600 mg/l (prameň Klára) do 9400 mg/l (prameň Herkules) s obsahom oxidu uhličitého od 2200 do 3800 mg/l. Teplota vody dosahuje 7 – 10 stupňov Celzia. Pre pitné kúry sa časť minerálnej vody musí zohrievať. Preto v Kúpeľnej kolonáde tečie minerálna voda v dvoch paralelných vývodoch – v jednom je pôvodná studená a v druhom zohriata. Do pohára sa potom mieša tak, aby bola vlažná a príjemná pri pomalom pití. Na pitné kúry sa využívajú liečivé pramene a to: Hlavný, Lekársky, Klára, Alžbeta, Kolonádny, Napoleon, Herkules a Anna. Voda sa pije trikrát denne, zvyčajne pred jedlom. Množstvo a dobu určuje ošetrojúci lekár.

Na základe chemických analýz minerálnych vôd z jednotlivých prameňov, vedeckého zdôvodnenia a dlhoročných praktických skúseností sa tunajšie liečivé vody využívajú podľa druhu a charakteru choroby na liečbu vnútornú (pitná kúra, inhalácia, výplachy horných dýchacích ciest) a liečbu vonkajšiu (vaňové kúpele, obklady). Množstvo minerálnych prameňov

je v každom prameni iné a preto predpis užívania minerálnej vody patrí do kompetencie kúpeľných lekárov v závislosti od chorôb a zdravotného stavu pacientov a ostatných klientov. Bez akéhokoľvek zveličenia sa dá hovoriť o tom, že účinky minerálnych vôd Bardejovských kúpeľov sú minimálne porovnateľné s karlovarskými, ba niektoré aj lepšie.

Prameň Herkules

Je čo do obsahu minerálnych látok a kyslíčnika uhličitého najsilnejším prameňom na Slovensku. Výborne sa osvedčil pri chorobách žalúdka a dvanástnika, pri chorobách dýchacích ciest najmä preto, že svojím obsahom jódu pôsobí mimoriadne priaznivo na odstraňovanie hlienov z dýchacích ciest. Je veľmi účinný pri cukrovke.

Prameň Hlavný

Je kyslej povahy, používa sa pri chorobách žalúdka a dvanástnika, pri stavoch po operáciách žalúdka, pri chorobách pečene, pri nedostatku žalúdočnej šťavy, pri poruchách a tvorbe krvi.

Prameň Lekársky

Je alkalickej povahy, je vysoko mineralizovaný. Používa sa pri chorobách žalúdka a dvanástnika s prebytkom žalúdočnej šťavy, na inhalovanie pri chronickom zápale priedušiek, pri zápaloch sliznice horných dýchacích ciest, ako aj pri rozšírených prieduškách a pri liečení astmy.

Prameň Alžbeta

S malým obsahom sodíka sa veľmi osvedčil pri liečbe pečenej choroby.

Prameň Klára

Voda je železnatá uhličitá, so stopami sírovodíka sa používa na inhalácie pre choroby dýchacích ciest a pre reumatické choroby zhybov.

Prameň Napoleon

Voda je hydrouhličitanová, chloridová, sodná, železnatá, uhličitá so zvýšeným obsahom kyseliny boritej. Používa sa na liečenie chorôb ako žalúdočná dyspepsia, chronické choroby slinivky brušnej, choroby horných dýchacích ciest.

Prameň Kolonádny

Je vhodný pri liečbe anémie, pri deficite žalúdočnej kyseliny a zápaloch žalúdka.

Prameň Anna

Voda je hydrouhličitanová, chloridová, sodná so zvýšeným obsahom kyseliny metaboritej. Používa sa na liečenie: žalúdočná dyspepsia, chronické choroby slinivky brušnej, choroby horných dýchacích ciest.

Je tu stále lepšie a krajšie! Odkazujú hostia

Každé kúpele sú čímsi výnimočné. Niektoré majú tých „naj“ hneď niekoľko. Bardejovské Kúpele sa často prirovnávajú k svetoznámych Karlovým Varom. Centrom „života“ je tu známa Kúpeľná Kolonáda. Práve tam sme sa opýtali niektorých hostí na ich vzťah k „naším“ kúpeľom.

Na kolonáde stretnete dámy, pánov, mladých zalúbencov, či rodiny s deťmi. Každý z nich má „tie“ svoje dôvody, prečo tu rád chodí. Sympatická mamička Miroslava Konkoľová prišla do Bardejovských Kúpeľov so svojimi dvomi ratolesťami, Jolankou a Petrikom. „Prišli sme tu zo Starej Ľubovne. Predtým boli detičky na liečení vo Vysokých Tatrách, tu sme prvýkrát. Máme to blízko a je tu veľmi pekné prostredie. Deti absolvujú procedúry na dýchacie cesty. Nenudíme sa, v kúpeľoch je stále kde sa pozrieť, máme stále čo robiť. Dnes sme si boli napríklad pozrieť ako sa maľuje na hodváb,“ dodáva Miroslava Konkoľová.

Čím viac vidíte či spoznávate, tým lepšie môžete porovnávať. Platí to v prípade veľmi príjemnej Heleny Divélyovej: „V Bardejovských Kúpeľoch som už štvrtýkrát. Bola som v Sklených Tepliaciach či Nimnici. Tu je nádherné prostredie, veľký park, veľa zelene. Musím povedať, že sa to tu z roka na rok ešte viac vylepšuje. Bola som tu pre dvomi

rokmi a je to tu úplne iné. Teším sa, rada sa tu vraciam.“

Pobyt v kúpeľoch je aj o nových priateľstvách, vzájomnom spoznávaní. Potvrdila nám to aj Anna Čekovská: „Len ráno sme sa stretli na izbe a už sme s Helenkou Divélyovou kamarátky. Som tu prvýkrát, ona tu už bola, takže mi poukazuje všetko zaujímavé. Práve ochutnávame minerálne pramene. Je to tu výborné!“

Niektorí hostia majú k Bardejovským Kúpeľom priam srdcový vzťah. „Kedysi tu chodieval na liečenie môj manžel a ja som ho navštevovala aj s deťmi cez víkendy. Po takmer tridsiatich rokoch som sa tu vrátila. Na internete som našla zaujímavú ponuku pre seniorov, čo ma veľmi potešilo. Zavolala som svatke a už sme tu. Doma sa mi nechce nikde chodiť, tu sa doslova prekonávam. Stále mám procedúry, chodíme na prechádzky. Starostlivosť o klientov je špičková, personál veľmi príjemný. Je tu raj na zemi,“ nešetrí slovami chvály Mária Ježková z Prešova.

BARDEJOVSKÉ KÚPELE a.s.

Prehľad akcií pre rok 2015

AKCIE, PODUJATIA, VYSTÚPENIA:

jún 2015 – Hudobné vystúpenia pred Kúpeľnou kolonádou (každú sobotu o 14.00 hod.)

júl 2015 - VÝSTAVA RUŽÍ A ĽALIÍ

01.07. – 31.08.2015 – MEDZINÁRODNÉ HUDBNÉ LETO 2014 – 61. ročník; v rámci ktorého sa budú denne /okrem pondelkov/ konať pri kolonáde koncerty klasickej hudby v podaní orchestra Cassovia Ensemble Košice v mesiaci júl a Prešovského salónneho orchestra v mesiaci august /utorok – nedeľa: 10.30 – 11.30 hod. a 16.30 – 17.30 hod./ . Súčasťou MHL je aj cyklus 10 koncertov vážnej hudby v koncertnej sále hotela Astória, so začiatkom vždy o 19.00 hod. Vstup: 2 €. Koncerty pri kolonáde grátis.

04.07.2015- CYKLOPÁTRANIE, registrácia 9.00 hod., pátranie 10.00 – 15.00 hod. ; zraz pred kúpeľnou kolonádou

11. - 12.07.2015 – BARDEJOVSKÉ KÚPEĽNÉ DNI – 12. ročník. Začiatok o 14.00 hod. v sobotu a nedeľu v areáli pred Kúpeľnou Dvoranou. Tradičné dvojdné podujatie spojené s bohatým kultúrnym programom. Súčasťou podujatia sú aj atrakcie a rôzne animačné aktivity pre deti. Prezentácia a predaj tradičných remeselných a iných výrobkov. Vstup voľný.

júl – august 2015 – ANIMAČNÝ PROGRAM NA KÚPALISKU pre deti (1.,3. víkend v júli a 1., 3. víkend v auguste).

august 2015 - VÝSTAVA GLADIOLOV

15.08.2015 – HORNOŠARIŠKÝ VÍNNY FESTIVAL; 1. ročník; prezentácia viacerých slovenských vinárstiev, bohaté sprievodné akcie a kultúrny program so začiatkom o 13.00 hod. v areáli pred Kúpeľnou kolonádou; predpokladaný záver akcie 20.30 hod.

30.08.2015 – ALŽBETÍNSKY DEŇ; 12. ročník; pamätný deň, ktorý sa realizuje na počesť návštevy cisárovej Alžbety – Sisi, ktorá v Bardejovských Kúpeľoch strávila dva týždne. Spomienková slávnosť o 14.00 hod. pri pamätníku cisárovej. Sprievodný program: prechádzka cisárovej Sisi s Franzom Jozefom v dobových kostýmoch po areáli kúpeľov a možnosť fotenia sa s nimi.

06.09.2015 – SLOVENSKE TANGO a PIVNÝ FESTIVAL; 3. ročník; prehliadka dychových hudieb /14.00 – 17.00 hod./ a vystúpenia ľudových súborov, ktoré sa budú konať pred kúpeľnou kolonádou. Sprievodný program pre deti. Súčasťou podujatia je malý Pivný festival – prezentácia viacerých druhov pív firmy Heineken Slovakia. Začiatok o 13.00 hod. Vstup voľný.

september 2015 – Hudobné vystúpenia pred Kúpeľnou kolonádou (každú sobotu o 14.00 hod.)

Bača z reklamy, vynikajúci filmový a seriálový herec

Jevgenij Libezňuk:

S manželkou sa chystám na wellness pobyt do Bardejovských Kúpeľov

Filmy ako *Pokoj v duši*, *Želary*, *Tango s komármi* či seriály *Sekerovci*, *Od-súdené*, *Expozitúra* alebo najnovší *Kolaps*. K tomu vynikajúce postavy na doskách, ktoré znamenajú svet. Z domácej scény prešovského Divadla A. Duchnoviča si „odskočil“ do Košíc, Nitry, či Bratislavy. To je len torzo z toho, kde nájdete sympatického herca Jevgenija Libezňuka. Už niekoľko rokov je doslova na roztrhanie.

Väčšina Slovákov pozná herca Jevgenija Libezňuka ako baču z reklám na potraviny. „Zavolali mi z reklamnej agentúry, aby som prišiel na kasting. Povedal som im, že nemám čas. Znova sa ozvali s tým, či ma niekto doma nemôže natočiť. Poprosil som manželku a povedal som jej, že keď to vyjde, polovica honoráru je jej. Takže zarobila,“ prezrádza s úsmevom Žeňa, ako ho familiárne volajú jeho kamaráti. Bača mu priniesol popularitu. Vraj ho na ulici zastavujú s otázkami, koľko má oviec a či by si ho nemohli najat' ako dojiča kôz či kráv. „Je to milé, tá postava mi už prischla,“ smeje sa.

Jevgenij Libezňuk pochádza z Ukrajiny, aj preto je povestný svojím východniarsko – ukrajinským prízvukom. Do Prešova ho dotiahla prvá

manželka, ktorá študovala v Kyjeve na vysokej škole herectvo. Vlastne tam sa spoznali. Na Slovensko prišiel pred takmer tridsiatimi rokmi. „Máme tridsaťročného syna Daniela, ktorý žije v Rožňave,“ prezrádza herec. Po rokoch sa znova oženil s kolegyňou z prešovského divadla Danielou. Dnes im oboj veľkú radosť robí trojročná princezná Uljanka. Po kom je maličká? „Po mojej mamke, všetci hovoria, že je to babka Oľa z Ukrajiny. Tá je, samozrejme, šťastná. Ja trochu menej, lebo Uljanka je tak trochu tvrdohlavá po nej. Herectvo zdedila asi po mne a manželke, je vidieť, že je veľmi dobrá herečka. Všetko dosiahne akýmkoľvek spôsobom. Keď niečo potrebuje, zahrá aj utýranú ženu ako by ju trýznili stopäťdesiat rokov,“ opisuje svoju princeznú šťastný otec.

Herectvo Jevgenija Libezňuka je excelentné. Bývalý dramaturg DAD – u Vasil' Turok mu ponúkal roly, v ktorých doslova exceloval, vsádzali naňho aj samotní režiséri. S poriadnou dávkou recesie sa o ňom hovorilo, že keby ste mu dali ako scenár telefónny zoznam, aj ten by bravúrne zahral. Sympatickeho herca si všimli aj ďalšie divadla, najskôr prišli ponuky z košického divadla, potom z Nitry, bratislavskej Arény či Novej scény. Objavili ho filmoví režiséri a aj televízie nielen na Slovensku, ale aj susedných Čechách. „Pozvali ma na konkurz do seriálu **V mene zákona na postavu vyšetrovateľa. Keď sa na mňa zadíval režisér Vlado Balko, vraví: Ty si predsa rodený patológ!**“ spomína na jednu z mnohých seriálových postáv.

Len málokomu sa podarí to, čo Žeňovi. Svoje brány mu otvorili popredné slovenské divadelné scény. „**Keď prišla prvá ponuka zo slovenského divadla hrať v slovenčine, uvažoval som, či si to môžem dovoliť s mojím prízvukom, ktorého sa už asi nikdy nezbavím. Režisér Peter Mankovecký mi vtedy povedal, že o to sa vôbec nemám starať. Vtedy som prekročil prvýkrát bariéru,**“ hovorí o svojom „hendikepe“ Žeňa Libezňuk. Veľmi rád spomína na hru 33 variácií v Divadle Aréna, kde hral spolu s Milkou Vášáryovou, Ľubošom Kostelným či Zuzanou Fialovou. „**S Milkou Vášáryovou sa mi hralo veľmi dobre,**

dokonca som aj jemne pyšný na to, že mi zverili najväčší slovenský poklad, ktorý som nosil na rukách. V predstavení bola veľmi nepraktická scéna, kríž vo výške asi dva a pol metra, ktorý sa spúšťal. Keď som Milku niesol na rukách prvýkrát, veľmi silno sa ma držala. Potom mi už začala dôverovať a prestala sa báť. Hrať s ňou bolo pre mňa zážitkom. Keď som nebol na scéne, sedel som v hľadisku a sledoval ako skúšajú. Možno to niekomu mohlo byť nepríjemné, no ja som bol fascinovaný. Hovorí sa: Celý život ži a celý život sa uč. Keďže Milka je aj pedagóg, názorne mi ukazovala ako ísť na niektoré situácie,“ dodáva.

Jeho cesty do Bratislavy sa postupne stávajú čoraz častejšími. Okrem reklamy ho „zamestnávajú“ seriály. Nechýba ani v tom najnovšom Kolaps, kde hrá milenca Jany Olhovej. „**S Jankou som mal pôvodne hrať už v seriáli Sekerovci, no nejako sa to tam pomenilo. Teraz hráme milenecký pár. Je to komediálny seriál, no nie je také ľahké robiť komédiu. Prvé časti sme s režisérom hľadali, kam sa budeme posúvať. Spolu s Petrom Batthyánym sme hrali na Novej scéne, s Ady Hajdu sme natáčali Tango s komármi. S Romanom Pomajbom som ešte nemal možnosť spolupracovať.**“

Mnohí herci kvôli ponukám z televízie či divadiel sa sťahujú do Bratislavy.

Žeňa musí cestu z východu na západ absolvovať aj dvakrát do týždňa. Neuvážuje o zmene aj on? „**Nie, nie. To všetko je len dočasné, teraz je o mňa záujem, no nemusí to byť navždy. Naozaj nemám dôvod. Prevádzky divadiel mi vychádzajú v ústrety, zvlášť aj v našom prešovskom divadle. Prispôsobujú sa aj v Nitre či Bratislave. Keď hrám napríklad v utorok v Nitre, dajú mi v Bratislave predstavenie v stredu. Tak si to spájam.**“ Nielen divadlá, ale aj rodina mu vytvárajú zázemie. „**Keď je maličkej smutno a pýta sa na ňauku, s manželkou mi zavolajú. Alebo jej zapne televízor a vidí ma v reklame alebo v seriáli a je spokojná.**“

Rušný život počas divadelnej sezóny nahrádza v lete oddychom pri vode. Je totiž vášnivým rybárom: „**V lete si na dva mesiace prenajímame chatu na Domaši. Rozložím si udice a budem chytať ryby. Mojm najväčším úlovkom bola asi osemdesiatšedem centimetrov dlhá štika. Ani s prípravou jedál z rýb nemám problém, uvarím halaszle či uchu.**“

Keď sa sympatickeho Žeňu Libezňuka opýtate na kúpele, okamžite odpovie: „**Veľmi sa mi páčia Bardejovské Kúpele, nedám na ne dopustiť. Sú našou pýchou, zakaždým sa nimi chválím. S manželkou sme hovorili, že si kúpime relaxačný pobyt s masážami. Jeseň je najlepšia.**“

Polského šľachtica do kúpeľov nosili na rukách.

Po dvoch týždňoch chodil sám

Prítomnosť je ukrytá v minulosti. História Bardejovských Kúpeľov je bohatá na významné osobnosti či udalosti. Sú významnými kapitolami, ktoré im dávajú lesk a slávu.

Bublajúce vody

Dejiny tejto lokality, ležiacej v peknom zalesnenom údolí Kvašného potoka pod kamennou horou, sú úzko späté s existenciou minerálnych prameňov a ich využívaním. Prvá správa o bardejovských kyselkách je zachovaná v listine uhorského kráľa Bela IV z roku 1247. Jeden z chotárnych medzníkov majetkov bardejovských cistercitov sa tu nazýva „Burcuth“. Tento výraz je východoslovenského pôvodu a označuje miesto, kde sa vyskytujú pramene vo význame „burkutnyje (bublajúce) vody“. Ďalšia písomná zmienka pochádza až z roku 1550 a tiež súvisí s opisom hraníc mesta.

Niekoľko storočí sa kyselky, ktoré miestni obyvatelia nazývali „kvašné

vody“, využívali pre svoje príjemne kyslú a mierne dráždivú chuť iba ako občerstvujúci nápoj. Miesto ich výskytu sa však postupne stávalo obľúbeným cieľom vychádzok bardejovských mešťanov a existujú doklady, že okolo roku 1675 sa minerálna vody vyvážala a predávala napríklad v Košiciach. Koncom 17. storočia mesto dokonca postavilo pri minerálnych prameňoch hostinec. Stále však chýbali zmienky o ich využití na prípravu kúpeľov.

Hostinec a drevené kabíny

Až za vlády Márie Terézie, kedy vzrástol záujem o využitie domácich prírodných liečivých zdrojov, vznikali nové kúpele aj pri studených minerálnych prameňoch, čo podnietilo

bardejovský magistrát k vybudovaniu drevených kúpeľných objektov. V osemdesiatych rokoch 18. storočia arménski kupci dali pri prameňoch postaviť murovaný ubytovací hostinec a kúpeľnú budovu. Kúpele pri minerálnych prameňoch v Bardejove uvádza už v roku 1777 prof. Johann von Crantz a v roku 1787 vo svojom uhorskom lexikóne J. M. Korabinsky, ktorý poznamenáva, že Poliaci ich využívajú aj v zime. Hostinec a drevené kabíny s kúpeľnými vaňami sú zakreslené i na mape majetku mesta Bardejova z roku 1768. Na základe uvedených správ možno vznik Bardejovských Kúpeľov položiť do šesťdesiatych rokov 18. storočia.

V roku 1783 bardejovskú minerálnu vodu údajne ochutnal i rakúsky cisár Jozef II., ktorý sa vtedy na svojej ceste z Bukoviny do Viedne zastavil v Bardejove a osobne bol prítomný pri uvedení nového dreveného mostu cez Topľu v smere na Bardejovské Kúpele do prevádzky. Chýr o dobrých liečivých účinkoch bardejovských kyseliek

sa dostal aj do susedných krajín, najmä do Poľska. Prispeli k tomu najmä politické udalosti z prelomu šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov 18. storočia. Na uhorskom území pri poľských hraniciach sa vtedy zdržiavali mnohí príslušníci jednotiek Barskej konfederácie, ktorí bojovali proti ruskej nadvláde v prvom poľskom národnom povstaní. Šľachtickí velitelia týchto jednotiek veľa času strávili aj v Bardejovských Kúpeľoch. Jedným z nich bol aj knieža Karol Stanislav Radziwill (1734 - 1790), známy v Poľsku pod prezývkou „Panie Kochanku“ (Miláčik), ktorú získal preto, lebo v rozhovoroch veľmi rád takto oslovoval svojich spolubesedníkov. Knieža pri svojich návštevách v kúpeľoch údajne nešetril peniazmi. Nakoniec, prečo by mal, keď patril medzi najbohatších predstaviteľov šľachty v Európe a v Poľsku, vlastnil 16 miest a takmer 700 dedín.

Z chorého zdravý

K spopularizovaniu Bardejovských Kúpeľov medzi Poliakmi prispelo aj rýchle uzdravenie iného poľského šľachtica, Tomáša Lisického z Lisiek, ktorého sem priviezli v roku 1787. Keďže sa takmer nemohol hýbať, museli ho do kúpeľa denne nosiť na rukách.

Po dvoch týždňoch mohol už nielen sám chodiť, ale cítil sa úplne zdravý. V ďakovnom liste zaslanom mestu upozorňuje, že kúpele si pre mimoriadne liečebné výsledky zaslúžia oveľa väčšiu pozornosť. Azda aj tento list potom podnietil mestskú radu, aby do kúpeľného zariadenia viac investovala a starala sa o rozvoj kúpeľov.

V roku 1791 skúmal bardejovské minerálne vody Belgičan Balthasar Hacquet (1739 - 1815), cisársky radca a profesor prírodných vied na akadémii v Lvove. Podľa E. Janotu však k rozvoju kúpeľov zásadne prispel gróf Jozef Haller de Hallerko, kráľovský tajný radca a župan Marmarošskej stolice, ktorý už niekoľko rokov predtým užíval tunajšiu minerálnu vodu. Na jeho odporúčanie prišiel v roku 1795 do Bardejova prof. Paul Kitaibel, odborník z Pešti, ktorý urobil rozbor najviac využívaných prameňov. V minerálnej vode zistil liečebne účinné množstvo železa, kuchynskú a glauberovu soľ, uhličitanu a množstvo voľnej a viazanej kyseliny uhličitej. Na základe rozboru vôd a prameňov, určil indikácie pre liečbu chorôb. Zároveň navrhol, ako správne zabudovať pramene, ako čerpať vodu i plniť ňou fľaše na vývoz, ako zaistiť ochranu prameňov

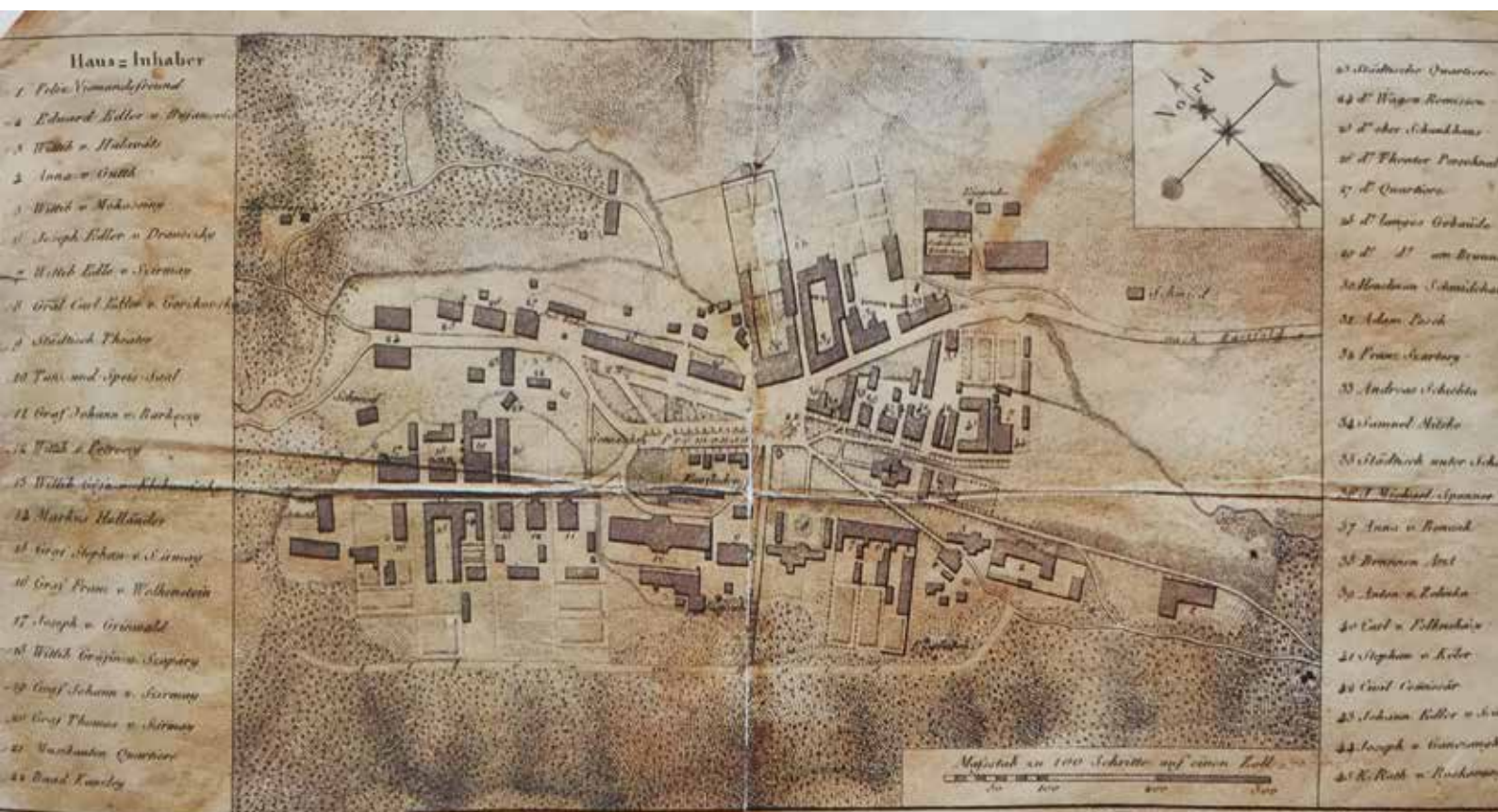
pred rušivými, neodbornými zásahmi. Okrem iného navrhol aj parkovú úpravu kúpeľov a prispel tak k vybudovaniu najstaršieho kúpeľného parku na Slovensku.

Za dom stavebný pozemok

Koncom 18. storočia začal bardejovský obchodník Daniel Kéler tunajšiu kyselku vyvážať. Už v roku 1800 bolo vyvezených 10 tisíc fliaš a cieľovými miestami boli najmä Varšava, Frankfurt, Berlín. Vývoz bardejovskej vody sa v nasledujúcich rokoch ešte zvýšil. E. Janota vo svojej práci o kúpeľoch z roku 1862 uviedol, že v roku 1816 sa z nich vyviezlo takmer 56 tisíc a v roku 1859 dokonca 410 tisíc fliaš.

Bez odozvy neostali ani spomínané rady a odporúčania prof. Kitaibela. Mesto postavilo nový kúpeľný dom s kúpeľnými kabínami a niekoľko domov na ubytovanie kúpeľných hostí. Každému záujemcovi, ktorý sa zaviazal postaviť tu do troch rokov dom alebo vilu, poskytlo bezplatne stavebný pozemok. Túto možnosť využili viacerí príslušníci uhorskej a poľskej šľachty, takže začiatkom 19. storočia sa kúpeľná osada značne rozrástla.

Zdroj: Publikácia Bardejovské Kúpele

Plan des Bardejover Bäderortes Blatt 357

Varí šefkuchár Bardejovských Kúpeľov **Luboš Porubský**

5 porcií

Losos so špenátom a holandskou omáčkou

- 5 ks 100g steakov z lososa
- 0,5 kg špenát čerstvý
- 100 ml mlieko
- 1,5 hlávky cesnaku
- 150 g maslo
- 2 citróny
- 3 vajcia
- olej
- soľ
- korenie

Postup:

Lososa osolíme, okoreníme a pripravíme v pare približne 7 - 8 minút. Špenát premiešame s olivovým olejom, citrónovou šťavou, osolíme a okoreníme. Omáčka: Žltka dáme do misy, pridáme šťavu z citróna, štipku soli, korenie a rozšľaháme v mise metličkou (do tvaru pomyselnéj osmičky), až kým nevznikne hustá pena. Potom za stáleho šľahania začneme po častiach pridávať roztopené mierne vychladené maslo. Tuk sa musí spojiť so žltkami za intenzívneho miešania. Maslo musí byť pri miešaní ešte teplé. Omáčka má mať polotekutú konzistenciu a nesmie byť zrazená. Na zriedenie pridáme troška sladkej smotany. Očistené strúčiky cesnaku varíme v mlieku asi 5 minút. Následne ich chvíľku opečieme do hneda na masle.

5 porcií

Zapekaná tmavá treska s drvenými rajčinkami a olivami

- 0,5 kg tmavá treska
- 1 ks konzerva drvených paradajok
- 100 g údený tvrdý syr
- 1 bal. čierne olivy
- cibuľa
- olej
- soľ
- bazalka čerstvá

Postup:

Paradajky, čierne olivy, cibuľu, soľ, korenie a bazalku rozmixujeme. Tresku osolíme, okoreníme a navrstvíme na ňu rozmixovanú zmes. Dáme zapiecť asi na 10 minút pri 180°C. Podávame posypané s nastrúhaným syrom so zemiakovou kašou.

Čo nám doprajú hviezdy v nasledujúcom období?

BARAN

Po problémoch v citovej oblasti v minulom období, vám Venuša v láske praje, tak to využite. V nasledujúcom období nie sú pre vás zlé konštelácie, napriek tomu buďte pozorní. Aj keď sa oplatí niekedy riskovať, nie všetci však dotiahnete svoje akcie do zdarného konca. Riadte sa svojou intuíciou a momentálnou náladou. Šance na úspech máte vysoké, tak si viac verte!

BÝK

Predchádzajúce náročné obdobie býka vyčerpalo a tento čas by mal využiť k rozmyšľaniu, poriadku a naberaniu duševných síl. Ak nosíte v hlave nejaký plán, práve teraz je výborný čas k začiatku jeho konkrétnej realizácie. Koniec mesiaca prinesie niekoľko vypätých aspektov. Nerozčuľujte sa, vyhnete sa zbytočným problémom. Užívajte si krásne dni s partnerom.

BLÍŽENCI

Prestaňte sa pýtať kde a s kým byť. Sami si určite, čo máte robiť. Využite ponúkané šance od života. Jednoduché riešenia sa vám osvedčia. Už konečne prestaňte pochybovať a bude sa vám dariť. Využite svoju aktivitu na správne ciele.

RAK

Rak by si mal v pokoji užívať slnečné dni. Ak sa chcete zoznámiť, prichádza pre vás jedno z najlepších období v roku. Venuša v Levovi by vám mala pomôcť. Po vstupe Slnka do vášho znamenia prídu i veľké šance v láske. Veľmi sa však neradujte a chráňte si svoje zdravie. Na konci mesiaca sa budú ľudia viacej hádať a tiež aj rozchádzať.

LEV

Lev by mal byť úspešný v práci a neprekonateľný v láske. Hlavne začiatok mesiaca využite na krásne romantické chvíle. Ak však využijete

svoju neodolateľnosť len na flirtovanie, nemusí to dopadnúť dobre. Druhá strana by to nemusela pochopiť. Svoju zvodnosť a fyzickú príťažlivosť nasmerujte hlavne na svojho partnera, s ktorým to myslíte vážne. V tomto prípade bude vaša láska opätovaná.

PANNA

V tomto mesiaci sa zaujímate aj o svoju kariéru, je totiž vhodný čas na zmenu práce. Pracujte na svojich cieľoch usilovne a precízne. Vymyslíte niečo, máte ideálne obdobie na zmenu. Tiež môžete pomaličky premýšľať kde a s kým pôjdete na dovolenku. Buďte opatrní na svoje zdravie a pozor na úrazy pri športe a za volantom. Veľa peňazí nemíňajte, šetrite si ich na letné radovánky.

VÁHY

Pre Váhy prichádzajú veľké šance na lásku. Postará sa o to láskavá Venuša, ktorá vám prinesie pozitívne aspekty. Tiež by ste však mali aj intenzívne pracovať. Môžete zaznamenať veľké úspechy. Ako vaše snahy skončia, je len na vás, máte však veľké možnosti v láske i v práci. Presadzujte svoje projekty a nápady. Celý mesiac máte vhodné obdobie na nákupy, predaj, jednanie, cestovanie, obchody a študovanie. Tak to využite!

ŠKORPIÓN

Škorpión by sa mal naplno rozhybať. Hviezdy sú vám naklonené a máte veľké šance sa v niečom blysknúť. Je to pre vás ideálny čas na všetko a čaká vás vynikajúce obdobie. Môžete stretnúť šťastie v láske, ale aj získať veľký vplyv na ľudí. Len kúzlom svojej osobnosti dokázate úplné zázraky. Ste pod vplyvom neovládateľnej milostnej náklonnosti.

STRELEC

Strelec by mal obrátiť svoje ambície na prácu a kariéru. Hviezdy vám však prajú najmä v pracovnej oblasti.

Tak využite začiatok mesiaca na lásku a potom v pokoji pracujte. Žiadne väčšie nebezpečenstvo vám nehrozí, tak si užívajte všetkého do sýtosti. Prípadným problémom sa vyhnete, pokiaľ nestrátime súdnosť. Opatrní však buďte na svoje zdravie, možné sú ochorenia i úrazy. Tiež nerobte veľké nákupy, investície a jednanie. Dávajte si pozor na svoje osobné veci.

KOZOROŽEC

Pre Kozorožca nastane čas vhodný na všetky aktivity, okrem pracovnej. Dostanete však možnosť voľby. Hviezdy vám prinášajú veľa voľnosti, lenže či ju budete vedieť využiť, je len na vás. Môžete si vybrať medzi láskou a kariérou. Pokojne nerobte nič a len tak si užívajte, ak na to máte guráž a financie. Pozor na zdravie, hrozia ochorenia a úrazy! Držte sa svojej hry na istotu a zlížete smotanu.

VODNÁR

Vodnár by sa mal zahryznúť do práce. Budete stále činorodí a úspešní. Prvé júnové dni sú zasvätené láske, tak sa pokojne pridajte k tomuto harašeniu. Neskôr už hrozia vzťahové problémy. Ľudia vás môžu rozčuľovať a vy ich tiež. Najlepšie urobíte, ak sa uchýlite niekde, kde je vám dobre. Zamerajte sa na svoje záležitosti. Upokojí vás aj práca alebo stretnutie s priateľmi.

RYBY

Pre Ryby nastáva pokojné obdobie. Planetárne konštelácie nebudú veľmi útočiť a dariť sa vám môže vo všetkom. Musíte mať však chuť a vôľu. Urobte si poriadok vo svojom živote. Povedzte partnerovi, čo máte už dlho na srdci. Buďte však ostražití, aby ste sa nedostali do zbytočných problémov. Najlepšie urobíte, ak sa poradíte s priateľmi, pretože aj partner by vás mohol oklamať. Dávajte si pozor na svoje zdravie a nepreceňujte svoje fyzické sily.

mirabilit, jam, Vaite	amín, po česky	plavidlá	1	značka jednotky abampér	autor: D. Vojník	osudné znamenie (knižne)	jednotka výkonu lodi na Dunaji	domáce meno Ervína	solmi- začná slabika	zje vrchnú vrstvu kosti	vo vačšom rozsahu	alpská vysoko- horská ľúka	značka jednotky link	mužské meno	kard, voál, Kira	rychly pohyb paže (tel.)	únia, po česky			
přípravok z liehu a mentolu					očistilo kefou										predložka s tretím pádom					
démonic- ká bytosť					vodnatý sírán sodný týčil sa										značka mangánu					
pohybuje sa robením krokov				predok egyptský posvatný vták					džem				rimske číslo 1007							
pasívna								značka sekansu patriaca Oskovi					francúz- ske mesto živá bytosť							
Tot, aes, Aare	predložka so štvrtým pádom	obidve severo- české mesto			eg. boh mesiaca osobné zámeno					dueto	červánky otrhaná žena (nár.)					hlupáci (pejor.)	ťažné domáce zvieratá			
donášalo							záhradná domáce meno Eduarda								prúdenie vody					
tón A znižený o dva poltóny					netrápil pre- chodné prístrešie									najvyššia karta očkova- cie látky						
stahuj kožu z ovce				patriace Sidošovi pričeš (expr.)									fáza mesiaca							
okut, po česky					oviň žena					tepny (anat.) suliny										
glajcha, alkyl, ibis	bozk (hovor.)	schyt' (zried.) prinále- žiaci Ote				starorím- ska minca časť dna oceánu					švajciar- ska rieka mykací stroj					ranná vlaha	zbaviť nečistoty vodou			
začínaš (knižne)							mast' ponauč					semeno orecha krátko- zraký								
urob pev- nejším					nepoza- dujeme krátke kabáty									jestvujem udiera (expr.)						
núť				prístroje na mera- nie síly odev									kontra- basy silno kričí							
domáce meno Anny					citoslouve hnusu příbeh					náliehat enzým ža- lúdkovej žľazy										
story, Etar, RMA	zotni sekerou	jaksi, po česky vlastnili				čap, po česky značka objektívu					piecky dlhý časový úsek					ovocný strom	grécky ostrov			
meľou zbavujete nečistoty							mačkovitá šelma skr. letis- ka Roma					vrecko čarodejník (knižne)								
záchrany (hovor.)					trepanim strasime skratka televízie									obyvatelia írška sajúca						
zaria- denia na chov včiel				tykajúca sa trampa										orientácia drevená doska						
trestaj bitkou!				vypučí (zried.)							stávba múrov až po krov pridal									
							časový úsek	obyvatel Indie zobral				staro- rímsky pozdrav schovaj				príslušník sarmat- ského kmeňa	myšaci			
				základná číslovka							zostávam žeby									
				skratka odpalova- cieho za- riadenia							dievčen- ské meno EČV Ru- žomberka					masťne horniny značka zirónia				
				nevzde- laný surovec (pejor.)												poznás (zastar.)				
				radikály odvodené od alkánov												vylučuje po kvapkách (knižne)				